

Datum
2017-04-25
Er datum
2017-03-10

Vårt diarienummer
2017-110-2233
Er beteckning
Ju2017/02026/L7

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Genomförande av ICT-direktivet (Ds 2017:3)

Centrala Studiestödsnämnden (CSN) har, utifrån sitt verksamhetsområde, ingenting att invända mot de förslag som lämnas i promemorian. CSN önskar dock lämna följande kommentarer.

Sammanfattning

- Ett ärende om studiebidrag och extra tillägg, där den studerande har ett ICT-tillstånd, ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller är en familjemedlem till en sådan innehavare, kommer inte *per automatik* att översändas till Försäkringskassan för prövning om EU:s samordningsbestämmelser om social trygghet¹ är tillämpliga.
- Byts uppehållstillståndet till ett nationellt tillstånd finns en risk att det nya uppehållstillståndet inte berättigar till svenskt studiestöd.
- En familjemedlems uppehållstillstånd behöver inte vara grundat på anknytning till innehavaren av ICT-tillståndet eller ICT-tillståndet för rörlighet för längre vistelse för att jämföras med en svensk medborgare vad gäller rätten till studiebidrag och extra tillägg.
- CSN:s kostnader med anledning av förslaget bedöms rymmas inom befintliga anslag.
- För det fall att en innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enbart kan beviljas studiestöd för *studier i Sverige* bör det framgå uttryckligen av 1 kap. 7 § 4 punkten studiestödslagen (1999:1395).

Allmänna reflektioner om samordning av familjeförmåner

Studiebidrag och extra tillägg är familjeförmåner. EU:s samordningsbestämmelser om social trygghet har bland annat som syfte att förhindra att EU-medborgare och tredjelandsmedborgare får förmåner för samma syfte från två medlemsstater samtidigt. I Sverige är det Försäkringskassan som är behörig institution att bedöma om bestämmelserna är tillämpliga och om familjeförmånerna ska samordnas med andra EU/EES-länders förmåner.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Framkommer uppgifter² i ett ärende som tyder på att det kan vara aktuellt med samordning kontaktar CSN Försäkringskassan som prövar om EU:s samordningsbestämmelser är tillämpliga.

CSN uppfattar att ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller ett uppehållstillstånd på grund av anknytning inte utgör en impuls *i sig* att myndigheten ska kontakta Försäkringskassan. Vilka omständigheter som utgör impulser för eventuell samordning av dessa studerandes studiebidrag och extra tillägg kommer istället att följa CSN:s nuvarande hantering.

Under den fortsatta beredningen av förslaget ser CSN gärna att det klargörs om CSN:s ovan redovisade slutsats är felaktig. Exempelvis om en innehavare av ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse per automatik är att anse som arbetstagare i den andra medlemsstaten. Upphållstillståndet är då en impuls för att Försäkringskassan i varje enskilt ärende ska pröva om samordning är aktuellt. Detta eftersom utlänningen arbetar i en annan medlemsstat och är bosatt i Sverige.

11 Nationella tillstånd

En utlänning som har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse ska kunna byta tillståndstyp och istället beviljas nationella uppehållstillstånd och arbetstillstånd efter inresan till Sverige. CSN noterar att ett byte av uppehållstillstånd kan påverka en studerandes rätt till studiehjälp, dvs. studiebidrag och extra tillägg. Om det nationella tillståndet³ inte är studiestödsberättigande kommer den studerande inte att kunna beviljas studiebidrag och extra tillägg genom tillståndet.

14 Likabehandling under vistelsen i Sverige

14.4 Social trygghet

CSN instämmer att det huvudsakligen kommer att vara barn till innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse som kommer att ansöka om studiehjälp.

Av lagförslaget framgår att familjemedlemmens uppehållstillstånd inte behöver vara grundat på anknytning till en person med ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse. En familjemedlem med ett annat uppehållstillstånd i Sverige kan således jämföras med en svensk medborgare och därför komma i åtnjutande av studiebidrag och extra tillägg

---

² Exempelvis att innehavaren av ICT-tillståndet bor och arbetar i Sverige och en familjemedlem bor i en annan medlemsstat.

³ Exempelvis ett uppehållstillstånd som anhörig till arbetstagare.

så länge anknytningspersonen har ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse som omfattar en period om minst nio månader. För att en utlänning eller dennes familjemedlem ska jämföras med en svensk medborgare vad gäller rätten till studiebidrag och extra tillägg behöver det framgå om någon av dem har ett ICT-tillstånd, ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse eller ett tillstånd på grund av anknytning till innehavare av ett sådant tillstånd. CSN förordar därför att Migrationsverket skapar individuella klassningskoder för dessa kategorier.

19 Kostnader och andra konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser

Föreslagna ändringar i studiestödslagen påverkar endast rätten till studiebidrag och extra tillägg och möjliggör för en begränsad kategori studerande att beviljas bidragen. Förslaget kommer sannolikt att ha en liten påverkan på kostnaderna för studiestöd och CSN instämmer därför att kostnaderna bör rymmas inom befintliga anslag.

CSN anser att de kostnader som uppkommer med anledning av de anpassningar som behöver göras av myndighetens systemstöd ryms inom befintliga anslag. CSN bedömer att detsamma gäller för justering av blanketter, besluts- och kompletteringstexter samt informationsinsatser med anledning av lagförslaget.

20 Författningskommentarer

20.4 Förslaget till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Enligt promemorian ska en innehavare av ett ICT-tillstånd eller ett ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse jämföras med en svensk medborgare endast för studier i Sverige när det gäller rätt till studiebidrag och extra tillägg. Då utredningen bedömer att en sådan begränsning framgår av direktivet anser CSN att begränsningen uttryckligen bör framgå av lagen. I den fortsatta beredningen bör frågan förtydligas. Om avgränsningen ska göras bör det framgå uttryckligen av i 1 kap. 7 § 4 punkten studiestödslagen att rätten till studiebidrag enbart gäller vid *studier i Sverige*.

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åke Svensson efter föredragning av verksjuristen Annika Åhlin. I arbetet med remissvaret har även verksamhetsutvecklaren Eva Rummel, studiestödsutredarna Lina Olofsson, Lena Säveland och Susanne Nilsson deltagit.

Åke Svensson

Annika Åhlin